

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-83>

УДК 355.541.2

Бородін С.В., Шульга С.Ю., Бойчук Х.І.
Національна академія Національної гвардії України

СТРАЙКБОЛ. ГРА ЧИ НАВЧАННЯ

Анотація. Сьогодення вимагає від нас внесення змін до навчання військовослужбовців у застосуванні вогнепальної зброї на поразку, прийняття ними вірних тактичних рішень для вирішення службово-бойових, бойових завдань. Основною метою цієї статті є дослідження можливостей гри Страйкбол у навчанні військовослужбовців. Широкий спектр можливостей реалізації ідей в цій грі дозволяє створити умови наближені до бойових. Проаналізовано психологічна складова, дисциплінованість, вміння працювати в команді, швидко приймати рішення в екстремальних умовах, відповідальність за свою безпеку та безпеку побратимів, ці та інші аспекти є невід'ємними складовими як гри Страйкбол, так і професійної діяльності військовослужбовців. Наразі, гра активно прогресує, число прихильників росте, але чомусь у військових поняття «страйкболіст» має явно негативний відтінок. В статті ми приведемо позитивні та негативні сторони цієї гри.

Ключові слова: страйкбол, військовослужбовці, злагожденість, бойова підготовка, психологічна підготовка, військово-тактичні ігри.

Borodin Serhii, Shulha Sergii, Boichuk Khrystyna
National Academy of the National Guard of Ukraine

AIRSOFT. GAME OR TRAINING

Summary. Recent time demands from us to provide changing in trainings for servicemen in using of firearms to defeat, making of correct tactical decisions by them for solving service and fighting, fighting tasks. The main target of this article is a research of airsoft game abilities during servicemen trainings. The wide spectrum of idea realization abilities in this game allows to create conditions close to combat. There were analyzed psychological and emotional aspects, stamina, discipline, skills in working with arms, skills in working in team, to make decisions quickly in extreme conditions, exercising of tactical elements, responsibility for self-safety and security of comrades, these and other aspects, which are indispensable elements of the airsoft game, as well as professional activity of servicemen of all levels. Airsoft is a team military application game, where the battle is carried out with special pneumatic weapon. Airsoft weapon in its appearance and weight doesn't differ from real one insofar, that sometimes even the pros make a mistake. Weapon variety includes pistols, assault rifles, sniper rifles and even machine guns and grenades, that's why the game gives an impression of real combat. Nowadays, this game is in active progress, the number of followers increases every year. The minimum cost of necessary equipment is comparable to the price of a good bicycle. Dynamic dependence on infrastructure contributes to dynamic development. It is enough to carry a stock of bullets, batteries and you can play a partisan until you get hungry. Requirements to the range are minimal. Airsoft players use different ruins, forests or more or less cross-country locality. That is, it is enough to assemble a small team of like-minded people and to go where there are fewer people to play. Of course, the main thing is to keep safety measures. In general, the game should be very useful for training recruits. But for some reasons the military concept of "air striker" has a clearly negative connotation. In the article we will compare airsoft with other games, manage the psychological features of its application on practice and, definitely, present the positive and negative sides of this game. We hope, that the information, presented by us, will give the impulse to the introduction of such games in military affairs.

Keywords: airsoft, servicemen, co-ordination, combat training, psychological training, military-tactical games.

Постановка проблеми. Підготовка професійних військових кадрів в сучасних умовах це виклик для держави. Варто зазначити, що саме професіоналізм і постійний розвиток є визначальними елементами мотивації для військовослужбовця. Надання йому можливості відпрацювати практично усі набуті теоретичні знання, дозволить реально оцінити свою роль і місце у підрозділі. Під час так званої «гри», учасники отримують тактичні навички, які знадобляться, в першу чергу, в реальних бойових умовах. Ми не є новаторами в цій думці, адже багато провідних армій світу уже використовують військово-тактичні ігри у ході підготовки особового складу до виконання бойових завдань.

Отже, основною проблемою яку ми намагаємося дослідити у цій статті це плюси і мінуси використання елементів страйкбольної гри під час підготовки військових кадрів. В процесі гри учасники імітують дії військових угруповань (наприклад, спецпризначенців, армії, терористів)

і виконують поставлені сценарієм завдання. Завдання можуть бути різні – від пошуку на ворожій території ігрових артефактів і до звільнення полонених та штурму і захоплення будівель. Найбільш поширеними простими сценаріями є атака та охорона укріпленого району, звільнення заручників та конвой. Як форма навчального процесу, гра спрямована на відтворення і засвоєння досвіду у всіх його проявах: знаннях, уміннях, навичках, емоційно-оціночній діяльності. Гра, як інструмент навчання, активізує розумову діяльність навчаємих, допомагає зробити навчальний процес більш цікавим та захоплюючим. Окрім того, варто наголосити на матеріальній складовій, під час гри відбувається значна економія боеприпасів, а так звані «приводи» (масогабаритні макети зразків стрілецької зброї) за своєю ергономікою близькі по побудові до бойової зброї. Важливим елементом для сприйняття є больові ефекти, що можуть виникати під час влучення (використовується пластмасова

кулька). Вони створюють необхідність ухилитись від попадань та використовувати елементи прикриття, приймати рішення, щодо пересування на полі бою, прикриття товариша та ін..

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Грунтовного вивчення застосування елементів гри Страйкбол в ході навчання військовослужбовців проведено не було. Аналіз здійснювався на основі особистих досліджень та особистої зацікавленості курсантського, викладацького та офіцерського складу у вільний від службової діяльності час та за рахунок організації дозвілля військовослужбовців.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасні умови диктують сучасний підхід. Варто розглядати впровадження такого виду гри у навчальний процес, адже використання елементів Страйкболу має ряд переваг перед традиційними методами навчання. Слід розглянути комплексність підходу. Проблема матика комплексності часто стає на заваді у ході виконання військовослужбовцями вправ стрільб, адже є необхідність враховувати як тактичну складову, так і психологічну. Зазвичай, недостатнім є словесне моделювання ситуації, якого б емоційного забарвлення воно не отримувало.

Страйкбол – це командна військово-прикладна гра, в якій бій ведеться спеціальною пневматичною зброєю. Страйкбольна зброя за своїм виглядом і вагою не відрізняється від реальної зброї до такої міри, що іноді помиляються навіть профі. Зброя включає в себе пістолети, автомати, снайперські гвинтівки і навіть кулемети і гранати, саме тому гра створює відчуття реальності справжнього бою. [3]

Страйкбол – гра на чесність – при попаданні кульки в будь-яку частину тіла, гравець повинен голосно оголосити себе «вбитим»(гравцем, який вибув з гри), одягнути червону пов'язку на голову, і прослідувати в так званій «мертвяк» – місце, де збираються «вбиті» до наступної битви (раунду, сесії, кампанії чи/або очікування часу для «оживання»).

Мета статті. Основною метою статті є формулювання основних тез, щодо доцільності інтегрування військово-тактичних ігор, а саме Страйкболу в навчальні заняття з тактичної, стрілецької та вогневої підготовки курсантів військових закладів вищої освіти, військовослужбовців Збройних сил України та ін. Ми дослідили різні види ігор, де застосовується «тактика бойових дій», до прикладу Пейнтбол та Лазертаг. Проте вважаємо за доцільність досліджувати саме Страйкбол, адже мали можливість на практиці спробувати та відчути його переваги перед іншими видами ігор.

Виклад основного матеріалу. Страйкбол. За аналогією з Пейнтболом гра отримала назву – Страйкбол і відома з 1997 року. Страйкбол (від англ. Strike – удар і ball – куля) – рольова командна гра військово-тактичного спрямування. У процесі гри учасники імітують дії різних збройних структур (армія, поліція, жандармерія), виконуючи різні поставлені задачі. У якості зброї учасники використовують м'яку пневматику, що стріляє кульками калібру 6 мм і вагою від 0,12 до 0,43 гр. Зброя – точна копія реального бойового озброєння (АК, М16, AUG MP5, AR та інші) [3].

Основа Страйкболу – чесність гравців, так як пластикова кулька не залишає слідів на обмундируванні (порівнюючи з іншими іграми), а відповідальність за фіксацію влучень лежить на гравцях.

Варіативно в світі гра поділяється на Офіційні ігри, MILSIM (від англ. Military Simulation «військова симуляція») та любительські.

Офіційні ігри. Інколи називаються Великими іграми. Це перш за все дні Відкриття й Закриття сезонів, а також деякі інші тематичні ігри організовані регіональними організаціями. На такі ігри зазвичай з'їжджаються гравці з різних міст, а часто й з інших країн. Загальна кількість учасників може досягати й декількох тисяч. Якщо організатори мають достатнє фінансування, то на ігри можуть залучатися й вантажівки, водний транспорт, гелікоптери та, можливо, і бронетехніка. Також можуть бути присутніми технічні обмеження наприклад, може бути введена заборона на використання бункерних магазинів (мають велику ємність та не є правдивими) або обмежена дульна енергія кульок (швидкість на зрізі ствола не повинна перевищувати встановленої швидкості, наприклад 120 м/с).

MILSIM ігри. MILSIM – це різновид ігор, що максимально доведені до реальних умов. Основними принципами подібного типу ігор є: одне життя на всю гру, обмеження по боекомплекту, суворий відбір учасників. У різних країнах і регіонах правила ігор MILSIM можуть сильно відрізнятися.

Варіант MILSIM для військовослужбовців є ідеальним варіантом, тобто ми самі диктуємо правила та умови гри (навчання) в залежності від завдань, які покладено на підрозділ (наближаючи їх до програм підготовки, як спеціалістів, так і в цілому груп, взводів і т.ін.).

Таким чином, щодо застосування Страйкболу для тренування реальних бойових навичок, варто для початку зазначити, що таке реальні бойові навички? Це ті навички, що можуть знадобитися не тільки під час гри, але і при виконанні бойових завдань.

Провідні армії світу використовують військово-тактичні ігри у ході підготовки особового складу до виконання бойових завдань [2]. Систематизувавши інформаційні матеріали та особистий практичний досвід, хочемо обґрунтувати можливість інтеграції елементів військово-тактичної гри Страйкбол у навчальний процес бойової та тактичної підготовки військовослужбовців.

Вказана форма навчального процесу, що спрямована на відтворення і засвоєння досвіду у всіх його проявах: знаннях, умінях, навичках, емоційно-оціночній діяльності. Гра, як інструмент навчання, активізує розумову діяльність тих хто навчається, допомагає зробити навчальний процес більш цікавим та захопливим. У будь-який вид діяльності в ході занять можна ввести елемент гри, і таке заняття одразу стане цікавішим, рутину й суворі рамки зменшаться, що безсумнівно підвищить рівень зацікавленості учасників. Такого роду заняття зараз проводяться все частіше, при цьому відзначається, що вони мають кращу результативність в порівнянні з традиційними видами занять.

Окрім цього, варто зазначити, що будь-який вид військово-тактичних ігор сповнений умов-

ностей і припущень. Це суттєва проблема, але не критична при правильному підході. Умовностями ми можемо назвати в загальному всю бойову підготовку, хіба лише крім занять зі стрійової підготовки. Будь-яка вправа стрільб – умовність, починаючи зі стрільби по мішені, закінчуючи спеціально підготовленою місцевістю, очікуванням часу доби, створенням мішеневої обстановки та ін. Головною проблемою є те, що, як правило, у військових підрозділах, стрільба та тактика, їх вивчення, проходять окремо одне від одного [1].

Саме відтворення мінімально-реалістичної моделі (бойової обстановки) покладено на організаторів (викладачів, інструкторів) для досягнення мети – із завданням перетворити гру в підготовку для відпрацювання «бойових дій» заточених на перемогу або іншими словами зробити ігровий формат – інструментом. Наразі, військово-тактичні ігри (Страйкбол) в цьому розумінні – те, що необхідно, тому що твою тактику перевірить так званий «противник».

Поряд з відпрацюванням тактичних нормативів, військово-тактичні ігри, по суті, єдиний формат, що може практично перевірити тактичні алгоритми в умовах активної та реальної протидії. При цьому важливо розуміти, що під «військово-тактичними іграми» ми розуміємо не ігровий формат, а саме інструменти, що вони нам надають [1].

Психологічний аспект. Раніше під час навчання з вогневої та тактичної підготовки психологічний аспект був втрачений.

Психологічні якості, необхідні для ефективного ведення бойових дій, успішно розвиваються у військовослужбовців в результаті дій пов'язаних з неочікуваною зміною обстановки. До таких неочікуваностей прийнято відносити: контратаки «противника», нанесення скрито для навчаних ударів в фланг і тил, а також зміни способів пересування військовослужбовців на полі бою. Виховання активності й самостійності в знищенні «противника» зі зброї досягається виключенням шаблонів в організації й проведенні заняття, а також широким впровадженням систем імітації влучення або враження цілі, що дозволяє військовослужбовцям безпосередньо бачити результати своїх дій. Не менш важливим, також, є надання військовослужбовцями домедичної чи екстреної медичної допомоги, це необхідно для того, щоб відпрацювати ці вміння до автоматизму, що в реальних бойових обставинах значно зменшить відчуття тиску зовні.

Провідне значення, в процесі психологічної підготовки військовослужбовців під час таких занять займає підбиття підсумків. Детальний аналіз дій і вчинків кожного, підвищує почуття відповідальності, впевненості в собі і в своєму колективі, зміцнює віру в силу своєї зброї і військової майстерності. Під час підбиття підсумків необхідно аналізувати поведінку кожного військовослужбовця в напруженій ситуації, яка вимагала від нього вияву високих вольових якостей – активності, ініціативи, винахідливості й сміливості [4].

Переваги Страйкболу над іншими військовими іграми:

– побудова сценарію можливого варіанту бойових дій;

– реальність зброї (повна практична відповідність зразків стайкбольної зброї, реальному стрілецькому озброєнню за масогабаритними й частково тактичними характеристиками);

– психологічний аспект (зміцнення віри в свої сили, силу зброї, підтримку товариша);

– малотравматична дія на гравця (на відміну від Пейнтболу, де гравець має бути захищений достатньо громіздкими обладунками, котрі знижують рухливість, зір та слух, у Страйкболі можна обмежитися лише засобами захисту очей);

– необмежений район гри (будь-яка ділянка лісу, поля, майданчику для ігор або міські умови – будівлі, будівництва тощо, місцевість наближена до бойової й т.ін.);

– відносна дешевизна й легкість боекомплекту (у порівнянні з Пейнтболом);

– принцип дії моделей (ведення вогню в одиночному чи автоматичному режимі, стоячи з коліна, лежачи, з-за укриття – наближено до бойових умов);

– мінімальний вплив кліматичних умов (використання як улітку під дощем, так і взимку в мороз чи сніг).

Проблеми запровадження Страйкболу, як засобу навчання:

– консерватизм і зацікавленість викладачів-інструкторів;

– неспортивна поведінка навчаних (не бачив – не поцілів, тобто нечесна гра);

– застосування «легковажної» тактики (не бачив – не поцілів, приводить до фальшивої перемоги).

Хоча, саме через професійну діяльність реалізовану в грі, досягається навчання особового складу самостійному виконанню обов'язків на різних посадах, прищеплюються творче мислення й ініціатива, рішучість, самостійність і швидкість дій в умовах складної та динамічної обстановки. Крім цього, за рахунок таких імітаційних засобів формуються позитивні характерологічні особливості (адекватна самооцінка, працездатність, комунікабельність, оптимізм, емпатія), високий рівень стресостійкості, емоційної витривалості тощо.

Висновки і пропозиції. В умовах ведення військових дій на території України та захисту територіальної цілісності і недоторканності України, просто необхідно більше уваги приділити навчанню військовослужбовців. В цих умовах надзвичайно важливим є застосування інноваційних ефективних засобів навчання та розвитку, що забезпечують розкриття їх психофізіологічного, психологічного, соціально-психологічного та морально-професійного потенціалу.

Таким чином, дослідивши цю тему ми можемо говорити про ряд незаперечних позитивних аспектів інтеграції військово-тактичних ігор в систему бойової, тактичної та психологічної підготовки військовослужбовців:

– ефективне тренування тактики дій та злагодженості підрозділу;

– атмосфера ігрових дій наближена до реальних бойових;

– психологічна відповідальність за свої дії (дії підлеглих) в ході бою;

– реальний рельєф місцевості;

– зацікавленість, а може й азарт чи, як головне – жага до перемоги.

Під час використання імітаційних ігор значно підвищується рівень формування умінь застосування зброї, навичок саморегуляції для подолання стрес-чинників професійної діяльності, досвіду розумової діяльності під час дій в умовах значного психологічного та фізичного напруження тощо. Більш реально відбувається усвідомлення небезпеки та тренування раціонального прагнення до перемоги із обов'язковими розви-

тком установки на виживання в будь-яких ризикованих та небезпечних ситуаціях.

Відчуття конкурентоспроможності, професіоналізму, вміння реалізовувати на практиці теоретичні аспекти інколи стають ціннішими за матеріальні блага. Це ті моменти, які на нашу думку є надважливими та повинні мати місце у системі підготовки справжнього військовослужбовця-професіонала.

Страйкбол. Гра чи навчання?

Список літератури:

1. Бойовий Статут Механізованих Танкових військ Збройних сил України. Ч. III. Київ, 2016. С. 20–39, 70–89, 150–152, 157–169.
2. Польовий Статут армії США (FM-3).
3. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Страйкбол>
4. Осьодло В.І., Хміляр О.Ф. Особливості прояву психомоторних здібностей військовослужбовців механізованих підрозділів. *Збір. наук. праць ВІТ НАОУ*. 2003. № 1. С. 45–51.

References:

1. Boiovyi statut mekhanizovanykh tankovykh viisk Zbroinykh syl Ukrainy [Combat manual of mechanized armored troops of the Armed Forces of Ukraine] (2016). Part. III. Pp. 20–39, 70–89, 150–152, 157–169.
2. Poliovyi statut armii USA (FM-3) [US Army Field manual].
3. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Страйкбол>
4. Osiodlo, V.I., & Khmiliar, O.F. (2003). Osoblyvosti proiavu psykhomotornykh zdibnostei viiskovoslyzhbovtziv mekhanizovanykh pidrozdiliv [Demonstrative peculiarities of the psychomotor skills among servicemen from mounted units]. *Zbir. naukovykh prats VHI NAOU*, no. 1, pp. 45–51.